

**Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов**

**Програма розвитку
кафедри англійської філології
на 2023-2028 рр.**

Англійська мова – мова нашого розвитку

Експертна думка РНБО

<https://www.youtube.com/watch?v=GX3YS-pV-hs>

<https://www.youtube.com/watch?v=jngOnLpBFvY>

Проект ухвали Уряду України

<https://tsn.ua/ukrayina/angliyska-mova-otrimaye-noviy-status-v-ukrayini-v-kabmini-rozkrili-podrobici-2352109.html>

Львів 2023

Основні напрями роботи кафедри англійської філології Львівського національного університету ім. Івана Франка на 2023 - 2028 роки

У діяльності кафедри керуватися принципами максимального творчого розкриття кожного викладача та студента, поваги до часового ресурсу викладачів, консенсусності та солідарності у колективі, *ефективної інтенсифікації* навчального процесу.

Забезпечувати використання сукупного потенціалу викладачів усіх поколінь, синтез традиційних та нових наукових та методичних напрацювань кафедри, оновлювальне конкурентоздатне наповнення навчально-програмних продуктів, акредитаційно-ліцензійні умови (ОП бакалавра 2020 р., особливо ОП магістра 2023 р.) надання профільних освітніх послуг.

Домогтися використання *усіх, зокрема віртуальних, можливостей* аквізиції англійської мови у контексті розширеного занурення у мовний матеріал та створення імітативно-природного життєздатного мовного середовища (*студентоцентрична освітня екосистема*) з інвентарними, перцептивними та комунікативними форматами його реалізації.

Засвоєння англійської мови все більше виходить за рамки звичного аудиторного предмета у бік суспільно-пізнавальної релевантності, тривалої і багатой різноформатної комунікативної практики.

Видаються важливими усі зусилля, які були б спрямовані у бік *детривіалізації та контентизації* наскрізної мовної, методичної та наукової підготовки на трьох освітніх рівнях освітніх програм кафедри, пристосованих до *професійного зростання студента чи аспіранта у галузі саме англістики*.

Контингент студентів та викладачів

Контингент ОР бакалавра та ОР магістра складає майже вісімсот студентів першої мови та приблизно 200 студентів другої мови.

Прийом іноземних студентів був призупинений через карантинні обмеження та умови воєнного стану. Проте він може відновитися.

Викладацький контингент у цей час складає 50 ставок; понад половина викладачів із науковими ступенями та вченими званнями (два атестати професора, один диплом доктора, понад 20 атестатів доцента, понад 30 дипломів кандидата наук). Кафедра також веде підготовку аспірантів.

Домогтися захисту низки раніше розпочатих (до п'яти) кандидатських дисертацій, раніше розпочатих та нових PhD дисертацій, а також принаймні чотирьох докторських дисертацій.

Плекати культуру тривалого мовного зростання, а також прагнення успішної науково-методичної кар'єри викладачів.

Курси кафедри

Поетапне та багатоаспектне викладання першої мови та другої мови на освітніх рівнях бакалавра та магістра кафедр англійської, німецької, класичної та французької і іспанської філології, а також 9 нормативних, 11 (у семи варіантах) стрижнево-варіативних та понад 30 автономних, поєднаних з нормативними, курсів.

Навчально-методична та наукова робота

Основна мета діяльності кафедри полягає у якнайширшому, психологічно сприятливому, розкритті мовного хисту та навчального потенціалу *кожного студента*, а також методичного, наукового та ужитково-практичного потенціалу *кожного викладача*, як ефективного та освіченого *англіста*.

Збагачувати та примножувати досвід викладання, здобутий колективом під час карантинних обмежень, *оптимізувати пропорції* аудиторного та віддалено-очного навчання, розширити запровадження сучасних підручників з *мультимедійними корекційно-керованими платформами контрольованої самостійної роботи*, можливостей *новітнього*, зокрема ChatGPT-стимульованого та іншого, *освітнього інструментарію*.

Рационалізація можливостей ОП бакалавра

Дотримуватись викладання першої іноземної мови у *взаємно доповнювальних аспектах із змінними (залежно від семестрів) конфігураціями та фокусуваннями* в усереднених академічних групах, поділених на дві підгрупи двох рівнів готовності, з елементами програмової вирівнювальності та контингентної трансферності.

Мовленнєві компетентності кожного студента формують декілька спеціалізованих викладачів водночас та упродовж усього часу його навчання.

Більший наголос на вирівнювальних та, особливо, вступно-орієнтаційних (за двома рівнями готовності) форматах роботи зі студентами ОП бакалавра на першому курсі (3 години з аудиторної сітки 11 годин щотижня: 2 год. на вирівнювання, 1 год. на орієнтацію).

Орієнтаційний аспект викладання узгодити з потребами непарних (сильніших) та парних мовних підгруп.

Оперативність у реалізації основних цілей ОП бакалавра у форматі денного навчання з огляду на помічену тенденцію раннього працевлаштування студентів та, як наслідок, частого переходу студентів на заочне відділення після 6 та 7 семестрів ОП бакалавра.

Пошук і впровадження нових навчальних ресурсів до аспектів вивчення основної мови. Розширювати залучення непрепарованого мовного матеріалу та

сучасних стрімко змінюваних середовищ методичного забезпечення, зокрема платформових підручників з комплексними навичками мовлення та граматики.

Продумати частково наскрізні аспекти викладання практики англійської мови з елементами OLL, які на підставі культивування диференційованих зацікавлень студентів, стануть основою для їхньої самостійної роботи з вдосконалення навичок репродуктивних та продуктивних видів мовленнєвої діяльності загалом з послідовним переходом за формулою “спершу аудіювання, потім мовлення”.

Нормативні курси

Оновлювальне викладання нормативних лекційних курсів ОР бакалавра (сім базових дисциплін) із залученням різнопластової літератури, з елементами міждисциплінарності та міжмовності, а також продуманими можливостями глибшого проникнення до їхньої проблематики для зацікавлених студентів. Оперативна та оновлювальна навчально-методична підтримка лекційних курсів у форматі пост-підручничого забезпечення, науково-дослідної тематики лектора та привченості студентів до аналізу матеріалу та його узагальнення.

Залучення до викладання та особливо самостійної роботи студентів інформаційного потенціалу публічних вебінарів, відкритих (міні)лекцій, віртуального лінгвістичного кампусу, відомих та нових популяризаторів лінгвістичних знань та постатей соціально-медійної аквізиції англійської мови та знань про англійську мову у світовому (само)освітньому просторі (OLL+).

Вибіркові курси

Оновлення та збагачення проблематики стрижнево-блокових (останнє – за вибором студентів із запропонованої низки доповнювальних альтернатив) форматів вибірових дисциплін, зокрема для потреб студентів інших ОП факультету: усна компетенція (2 сем.), нормативна граMATика (2 сем.), варіантно-імітативна та рецептивна просодика (3 сем.), вступ до текстології (3 сем.), письмо (4 сем.), вступ до вивчення мови ЗМІ (4 сем.), ресурси мовних компетентностей та розширення навичок (5 сем.), ділова мова у форматах та середовищах (6 сем.), мовленнєва діяльність і переклад з виходом у відновлену від довшого часу перекладацьку практику (7 сем.), жанри мовлення та стратегії комунікації (8 сем.), спеціальні дискурси (8 сем.). Ці курси посилюють практично-мовну складову підготовки бакалаврів.

Посилити наскрізність наукової складової у підготовці бакалаврів через три блоки вибірових спеціальних лінгвістичних дисциплін, зосереджених у п'ятому, шостому та сьомому (з проблем лінгвометодики) семестрах. Частково базувати їх на усталених наукових напрямках на кафедрі, зокрема на науковій проблематиці вивчення типів текстів, наратології, парадигмах лінгвістичного аналізу та *філологізації* загальної підготовки фахівця з англійської мови (проф. Іван Бехта). Переглянути оцінювання з цих вибірових дисциплін нестрижневих кластерних блоках ОП у бік запровадження диференційованого заліку.

Оновлення цих вибірових дисциплін (разом 21 дисципліна), а також можливості поєднаного ведення вибірових дисциплін із зміщеними та поєднаними обсягами аудиторно-дистанційної (з викладачем) та самостійної роботи (ДВВ на 32 години та під-ДВВ на 16 годин), що дасть більше вибірових курсів (дуплексні курси).

Інтеграція текстів до навчального процесу та розширення текстових середовищ

Збагачення інтегративних можливостей викладання відповідних курсів і аспектів англійської мови та загального і вибірових курсів англійської мови національних літератур, зокрема завдяки програмі з читання та *читання+* (звична лектура, deep reading, аудіоверсії та медіаадаптації, конфронтативна впізнаваність та вертикальні контексти).

У блоці нормативних та вибірових дисциплін спрямованих на вивчення текстів (стилістика, вибіровий стрижнево-варіативний курс вступу до текстології, а також автономні курси з поезії, драми, лінгвістики тексту, аспекти з хрестоматійного (1-4 сем.) та домашнього читання (5-8 сем.)), спрямовувати текстову охопність на широку палітру літературно-художніх текстів та розширену документалістику. Водночас досягнути нової, повнішої інтеграції англійської літератури, деякі з них не були охоплені практикою викладання. Домогтися тонкої впізнаваності студентом (індивідуалізованої інтеріоризації) літературно-художніх та інших текстів різноманітної типології, статусності та авторства. Зміцнити стрижневу складову викладання текстів англійської та американської літератури. Посилити текстову представленість під час викладання масмедійних аспектів першої мови у 5-8 сем. та при викладанні другої мови.

Інтеграція озвученого середовища до навчального процесу та програма “аудіо плюс”

Постійне стрижнево-диверсифіковане занурювальне слухання як елемент навчально-досвідного профілю студента, плекання поліцентричної імітативності студента щодо озвучувальних компетентностей, а також формування звукової сторони власного ідіолекту; базування розширеного мовлення на досвіді аудіювання.

Викладання другої мови та латини

Вдосконалити принципи формування груп та викладання другої мови з огляду на умови формування контингенту студентів на кафедрах німецької, класичної та французької і іспанської філології. Наблизити стандарти викладання другої мови до стандартів викладання першої мови особливо щодо сучасного розуміння засвоєння живого узусу.

Продумати можливості вирівнювального викладання англійської мови як другої у сукупному контингенті студентів трьох доручених кафедр факультету, можливості *інтегративного* викладання та засвоєння двох мов, зокрема у міжпрограмних та поза-ОП форматах. Розширити вже апробований формат *зведених воркшопів* з практикування спонтанно-підготованого та спонтанного мовлення студентів англійською та іспанською, англійською та французькою та англійською і німецькою мовами з трансмовністю двома мовами у навчальному перформансі та/або матеріалах (ресурсах) для пожвавлення процесу аквізиції та конструктивної інтеркаляції першої та другої мов у випадках відповідних студентів.

Випрацювати баланс загальномовної та зосередженої на матеріалах дотичних до першої спеціальності підготовки при викладанні англійської мови на відділенні класичної філології, практикувати *трансферність сильніших студентів* до груп з вивчення англійської мови як першої іноземної на 1-3 курсах.

Просити про *більш цільове викладання латини у контексті потреб фахівця-англіста*: викладання англійською мовою в окремих групах з огляду на можливе навчання міжнародних студентів; вивчення позначального ресурсу уживаних англійських латинізмів (лексичних, термінологічних, фразеологічних чи навіть формантних) з погляду першоджерела, ознайомлення з латиною з території Англії та Ірландії.

Заочне навчання

Для покращення умов аквізиції іноземної мови розвести заняття з першої і другої мови з семестрових сесій *на відповідні підсесії* на середину вересня, середину листопада та січень – початок лютого у першому семестрі та середину березня, кінець квітня – початок травня та червень у другому семестрі (без збільшення годин) з ефективним поєднанням аудиторного та віддалено-очного форматів занять. Підтримувати узгодженість щодо смислового наповнення вибіркової частини ОП кафедри під час реалізації заочної форми навчання. Передбачити можливість для зацікавлених студентів відвідувати складові вибіркового дисциплін, які не увійшли до пропозиції з огляду на значно менший контингент заочників (певне зближення форм навчання).

Пропонувати індивідуальні траєкторії студентам, які одночасно навчаються на інших освітніх програмах.

Професіоналізація контингенту студентів заочної форми у контексті дуальної освіти.

Адаптивна програма переходу студентів на заочну форму навчання з інших філологій.

Збагачені та розширені професійні кваліфікації та вміння, профорієнтаційна робота: практики

Динамічна орієнтаційна оцінка досягнутих рівнів підготовленості студентів до *розширеної професіоналізації*. Філософія базування професійних вмінь випускників кафедри на попередніх глибинних мовних компетентностях.

Запровадження низки практично зорієнтованих вибіркових модулів для кращої підготовки студентів у *непедагогічних* сферах, як-от комунікації, перекладі, реферуванні, інформаційному забезпеченні та аналізі тощо. Уведення перекладацьких та розширених перекладацьких практик. Водночас посилити підготовку зацікавлених студентів *до роботи у сфері викладання*.

Всебічне змістове збагачення фокусу підготовки до праці викладача англійської мови. Більший наголос на аспекти лінгводидактики (7 сем.) та *диверсифікацію педагогічної практики*.

Скерувати підготовку студентів у галузі викладання англійської мови для потреб українського суспільства, для розширених контекстів реалізації викладання у віртуальних, інституційних чи навіть географічних просторах.

Вдосконалювати систему практик за рахунок їх деформалізації та кращої готовності студентів; в частині шкільної практики, дієвої орфоепічної корекції студентів впродовж попереднього навчання, особливо перед педагогічною практикою та на початковому етапі практики. Започаткувати відеотеку фрагментів практик.

Запровадження *подвійної бази та формату* педагогічної практики для збагачення досвіду практиканта, розширення часу проведення занять поза мінімальною тривалістю практики.

Залучення практикантів до викладання за професійним спрямуванням у середовищі кафедр іноземних мов та у проєкті *IFNUL Social English* (аквізиція мови через лінгводидактичні компетентності).

Відновити розпочаті перед карантинними обмеженнями пілотні *проєкти* для НУШ, як-от ТВ- та TPR-based learning, acting in the classroom.

Пропонувати проєкти у школах, зокрема за місцем попереднього навчання успішних студентів, щодо *профорієнтаційної роботи* серед випускників цих шкіл на користь вступної кампанії і набору студентів. Скоординувати такі зусилля між студентами кафедр німецької, французької та іспанської, а також класичної філології як формат професіоналізації вивчення ними англійської мови.

Формування у зацікавлених студентів *перекладацьких компетентностей* та умінь праці перекладача щодо різних типів перекладу під час основних та додаткових форматів практик.

Диверсифікація напрямів підготовки повинна спричинити *розширення* стейкхолдерів ОП та роботодавців випускників за ліцензійними умовами ОП.

Раціоналізація можливостей ОП магістра

Активізувати мотиваційні та профорієнтаційні форми роботи серед бакалаврів, спрямовані на ріст контингенту магістрів. Адаптаційна програма для магістрів, які навчалися за іншими ОП бакалавра.

Викладання першої іноземної мови у форматі майстер-класів та багатій палітри сучасних оновлювальних вибіркового, інтегрованих у дослідницьку практику, спецкурсів.

Збільшити на 1 год. щотижня, що становить 25% аудиторного часу, заняття з основної мови.

Запровадити блок навчальних дисциплін у *третьому семестрі* магістратури: актуальні аспекти прикладної англістики, переддипломний семінар, збагачений формат викладання другої мови.

Розширити представлення наукових напрямів англістики в основному нормативному курсі ОП магістра “Актуальні проблеми англістики”.

Науково-дослідна робота студентів

Вчасно спрямувати студента на тематику двох курсових робіт (з мови, 6 сем., та методики, 7 сем.); заохочувати виконання курсової роботи у форматі дослідницького проєкту, який покликаний передусім *збагатити практичні мовні компетентності* та навички наукового письма. Розвивати самоорієнтацію студентів у дослідницьких ресурсах та літературі, вміння наукової аргументації. Змінити спосіб подачі курсової роботи через *творення віртуального середовища* її виконання та обговорення, можливо, на спеціальному форумі під час виконання та при підготовці до захисту для частини студентів, які зацікавлені у виході за межі реферування та виробленні початкових практичних умінь дослідника.

Відновити практику широкого проведення студентських олімпіад та інших видів конкурсів у диверсифікованих форматах щодо навчальних дисциплін та різноманітних виявах наповненості та інтерактивності, автономно та у поєднанні з конкурсами студентських наукових робіт.

Запровадити *обмін досвідом* виконання курсових робіт між студентами різних ОП факультету, зокрема на збіжну чи зіставну тематику.

Заохочувати апробацію результатів дослідницької роботи студентів у *публікаціях*. Заохочувати участь студентів у *дослідницьких краудпроєктах* кафедри у широкому діапазоні проблематики за погодженням з керівниками студентської наукової роботи.

Державна атестація

Випрацювати принципи та методика запровадження *комплексного кваліфікаційного екзамену* на ОР бакалавра за моделлю “three in one” з наголосом на досягнутих навичках (accomplishment format) практичного володіння двома іноземними мовами, на впізнаваності літературно-художніх та суміжних текстів, навичках їхнього аналізу та розуміння суспільно-вартісних вимірів літературно-історичних процесів з врахуванням середньої успішності з *профільних дисциплін* впродовж реалізації студентом ОП бакалавра.

Апробувати *нові* інтерактивні формати розширеного у часі ведення переддипломного семінару, які мають на меті збагачення методики підготовки та поглиблення рівня дипломних робіт, підвищення критеріїв академічної доброчесності.

Дослідницькі проєкти та міжнародна співпраця

Апробувати міжнародну фінансовану програму в форматі **Erasmus+ R1 “English Students’ Ecology Project”** (на розгляді у Єврокомісії) у співпраці з партнерами з Туреччини (координатор), Албанії, Болгарії та Румунії. Заохочувати культуру розширеної мовної аквізиції та її ресурсного і когнітивного (розширеного до новітніх аспектів) забезпечення.

Підтримувати наукові та науково-методичні *проєкти кафедр*: Ukrainian Learner Corpus; Global Partners in Education; Students' Theatre and Acting in English; Українська Вікіпедія; Український TED, Electronic Lexicography and Lexical Groups (розширення проєкту LUMPY), а також Learner’s Proficiency Record Portfolio, (the BBC) Listening Virtual Hub, Speaking Starter through Talking to Buildings in Lviv, English Acting, English Teaching Apprentice та ін.

Пропонувати *нові проєкти, зокрема з ініціативи студентів*, у рамках перекладацької (8 сем.) та виробничої перекладацької (3 сем. магістр.) практик, сприяти оперативному удоступненню українською та англійською цільовими мовами суспільно релевантних контентів з тематики широкої україніки, євроінтеграції України, суспільного психічного здоров’я і добробуту, різноманітного інновативного розвитку (медицини, науково-технічного та цифрово-інформаційного прогресу, здорового способу життя тощо). Виходити з пріоритетності щодо перекладу текстів з проблематики реабілітації військовослужбовців та постраждалих, оборони та відбудови країни, посттравматичних адаптацій.

Враховувати у викладанні результати *етично проведеної оцінки* та дослідження навчальних здобутків студентів: вимірювання лексичного запасу та перифрастичної (синонімічної) готовності, саморегуляції рівневої комунікативної ефективності, дієвості ментальних мовних протоколів в усному перформансі чи перекладі. Утвердити досвід ведення *аудиторно-польових спостережень* щодо формування мовленнєвих компетентностей студентів.

Заохочувати проекти вивчення історії української англістики та української англійської дидактики. Тут можлива низка проектів, зокрема із залученням до *архівно-пошукової роботи* студентів.

Зосередити більшу увагу на наскрізному формуванні та вивченні конструктивного досвіду різноформатних (зокрема і двомовних) *навичок письма* та генерування власних, реферованих і перекладних текстів.

Розширити інтеграцію *даних самоаналізу викладання та засвоєння мови* до тематики наукової роботи.

Публікувати передбачені умовами ліцензування видання за авторства викладачів кафедри, зокрема у виданнях факультету (поновлення Вісника ЛНУ, серія іноземні мови), наукові монографії, посібники для студентів.

Вдосконалити інститут стажування викладачів, заохочувати виконання спільних міжінституційних проектів, спільних публікацій, форумів міжінституційного спілкування, шукати інші подібні формати. Запрошувати вчених з іноземних та *українських* університетів для читання монографічних одноразових лекцій та мінікурсів, особливо у *дистанційному форматі*. Намагатись подолати дефіцит продуктивних контактів науково-методичного обміну з навчальними закладами англомовного світу. Заохочувати участь викладачів, аспірантів та студентів у програмі Erasmus та особливо інших формах співпраці з попередніми та новими партнерами (Університет Отто і Фрідріха в Бамбергу (Німеччина), Державна академія прикладних наук в Нисі (Польща). Розширювати співпрацю з міжнародними партнерами. (Державною академією прикладних наук в Кросні (Польща), Бірмінгемським університетом, Мюнхенським університетом Людвіга Максиміліана, Ягеллонським (Краків), Варшавським, Вроцлавським та Жешувським університетами, іншими закладами).

Випрацювати стандарти навчального плану та модель отримання *подвійного диплому* з польськими університетами для зацікавлених студентів.

Кафедра та університет

Надання цілорічних мовних послуг та підтримки для добра інших та заради отримання *особистого досвіду* студентами для науково-видавничих та комунікативних потреб університету під час та в рахунок практик студентів, зокрема ESP та CLIL практикумів для зацікавлених кафедр.

Відновити перервані пандемією зусилля щодо потреби університету в *англомовних навчальних програмах та курсах*, домогтися запровадження елементів українсько-англійської інформаційно-ресурсної трансмовності (translanguaging) та інтегративного мовно-предметного (CLIL) викладання у читанні окремих загальноосвітніх дисциплін. На цих засадах пропагувати творення тимчасових потоків наших студентів та студентів інших факультетів (із можливим взаємним мовно-предметним збагаченням) для *англізації* та розширення засвоюваної студентами бібліографічної бази вивчення загальноосвітніх дисциплін чи окремих модулів, зокрема у форматах англомовних дебатів, форумів, інтерв'ю тощо.

Запровадити формати англomовного спілкування між підготованими студентами кафедри, зокрема й під час педагогічних практик та зацікавленими студентами, магістрами, аспірантами, викладачами та працівниками університету.

Дбати під час викладання загальноосвітніх курсів, що читаються українською мовою, передусім про мовленнєве та термінологічно-понятійне зростання студентів, яке необхідне для професійної кваліфікації майбутнього філолога. Залучати відповідний *термінологічний* супровід до практичної мовної підготовки при реалізації компонентів ОП. Створити для цього на кафедрі консультативно-адаптивний супровід у рамках вибіркового дисциплін 6-го семестру “Термінологія та галузеві підмови” та вибіркового дисциплін 7-го та 8-го семестрів з подальшою апробацією під час асистентської практики на кафедрах іноземних мов та під час перекладацьких практик.

Просити про *більшу адресність та практичність* у викладанні дуже потрібного курсу української мови щодо практичної корекції узусу студентів, усвідомлення граматичної структури та сигніфікативної самобутності, засвоєння практичної пунктуації, практичного (само)редагування творених студентами (мікро)текстів українською мовою.

У співпраці з іншими кафедрами, зокрема поза факультетом, випрацювати способи зацікавлення студентів *спільною розширеною філологічною проблематикою* (англо-українські мовні (не)паралелі; східні мови та Asian Englishes; поєднані компетентності вчителя української та англійської мови у середній школі; міжлітературні вземини та паралелі; у співпраці з кафедрою світової літератури для зацікавлених студентів поєднані компетентності вчителя англійської мови та світової літератури; нові спільні студентські вистави англійською мовою з фахівцями та студентами факультету культури і мистецтв. Спільне зосередження на мові ЗМІ та масмедійній комунікації з ОП з журналістики, політології, міжнародних відносин.

Прикінцеві зауваги

Прийняти як доцільну оптимізаційно-самоврядну покурсову модель уточнення розкладу занять з предметів кафедри із *органічним вплетенням* позитивного досвіду віддалено-очного викладання, що дасть можливість вивільнити час викладачів для ефективнішої підготовки до проведення занять, забезпечить *більшу часову та методично-ресурсну гнучкість занять*, більші можливості ведення наукових досліджень, а також покращить можливості та доцільність аудиторної частини викладання.

Домогтися імплементації у роботі кафедри форматів *дієвого e-офісу*.

Дотримуватися принципу відкритості до задумів та створення можливостей їхньої реалізації під час різноаспектної діяльності колективу викладачів та студентів кафедри.

